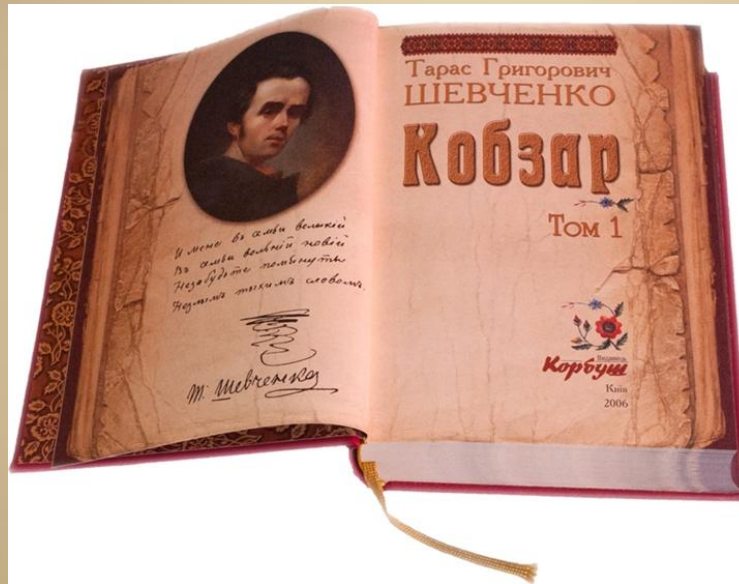
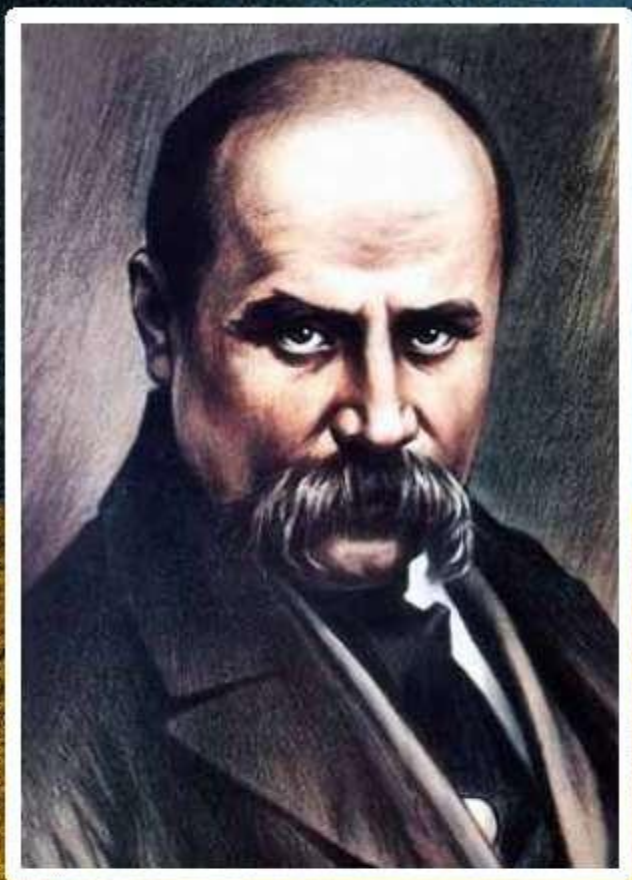

ВИХОВНЕ СПРЯМУВАННЯ ТВОРІВ ПОЕТА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

«Учітєся, брати мої,
думайте, читайте.»

Підготувала:
студентка групи ПО45
Куриляк Зоряна

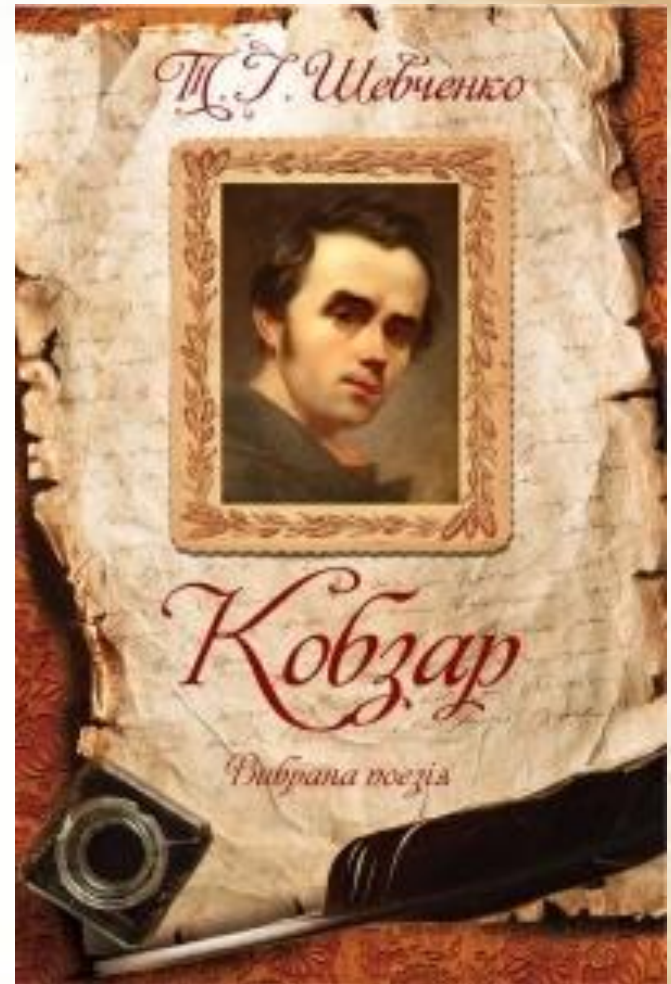

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Т. Шевченко

Геніальні прозові й поетичні твори Т.Г.Шевченка насичені проблемами навчання і виховання, вони мають виховний потенціал, спрямований на плекання національної свідомості, патріотизму, духовного збагачення особистості.

У своїх творах поет порушував морально-етичні теми, розмірковував про важливість родинного виховання, освіти й освіченості в житті людини, про роль народних традицій і фольклору в становленні високоморальної особистості.

Виховне спрямування творів поета Тараса Шевченка:

- Родинне виховання
- Патріотичне виховання
- Трудове виховання
- Естетичне виховання
- Соціальне виховання

*Я так її, я так люблю
Мою Україну...*

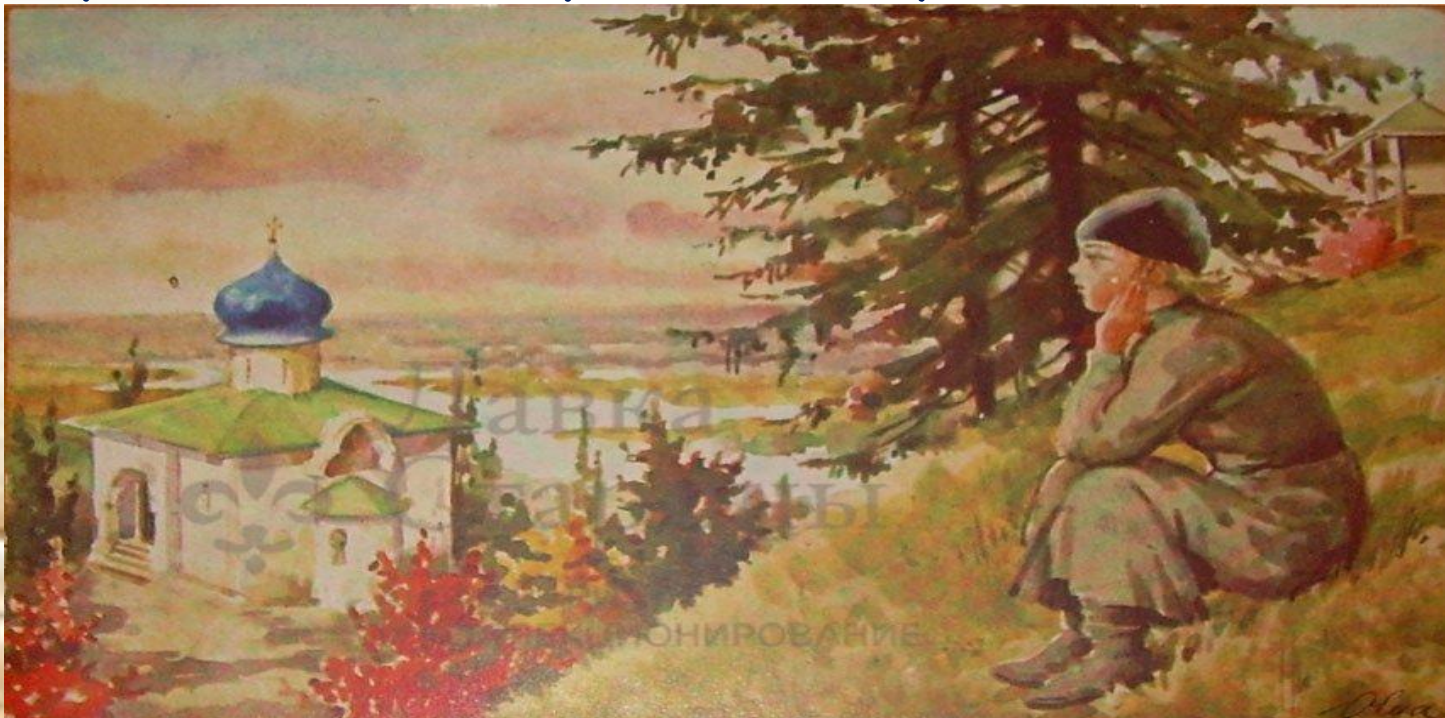
Т. Шевченко

Проблеми виховання й освіти Тарас Шевченко пов'язував з тяжкою долею поневоленого українського народу. Власне сирітське дитинство залишило глибокий слід у душі поета. Особисте життя Шевченка не склалося і його мрія мати власних дітей не здійснилася. Тому тема любові до дітей, страждання за їхню долю звучить як вираз особистого почуття і водночас як соціальний протест. В одному з листів до Б. Залеського (1853) він писав: «...я так любив дітей, що не надивився б на вірний відбиток янгола»

А в повісті «Княгиня» зауважував: «нічим не можна так швидко задобрити мого українського земляка, як пригорнути його дитину». Любов до дітей, на переконання Тараса Шевченка, притаманна всім хорошим людям: «пристрасно любить маленьких дітей, а це вірна ознака серця лагідного, незлобивого». Поет любив дитяче товариство, охоче спілкувався з дітьми, читав їм, частував солодощами. Навзаєм діти платили йому щирою любов'ю і приязністю.

У творах Тараса Шевченка багато дитячих образів, наділених яскравими психологічними характеристиками. Письменник докладно змальовує умови, в яких відбувається формування особистості, наочно показуючи, як безвідповідальне виховання морально калічить людину (повісті «Варнак», «Музикант» та ін.).

Так, син графа з повісті «Варнак» зіпсований з дитинства свідомістю власного титулу й багатства. Його природні здібності приглушені недбальством матері. Вже в дитинстві він розуміє, що йому не обов'язково мати знання й бути доброчесним. Титул і багатство забезпечать його майбутнє. Неробство, звичка користуватися чужою працею, на думку Тараса І спричиняє моральне звиродніння.

Виразні образи дітей Тарас Шевченко вивів у своїх живописних роботах: «Циганка — ворожка», «Хлопчик з собакою в лісі», ілюстрації до поеми «Слепая», «Хата вдови на Україні», «Селянська сім'я», «На поселенні», «Діти Рєпніних», «Невольник», «У Києві», «У Решетилівці», «Селянське подвір'я».

Сім'ї та сімейному вихованню дітей Тарас Шевченко надавав важливого значення. Щастя Шевченко ототожнює з сімейним затишком, з образом дітей і матері, доброї, люблячої дружини (повість «Музикант»). При цьому він особливо наголошував на ролі матері:

«У нашій раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.
...І перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї матері святої,
Що в мир наш Бога
принесла...»

Коли поет говорить про святі материнські почуття, про любов дітей до батьків, до матері, його слово набуває надзвичайної сили: **«СЛОВО "мамо" — великеє найкращеє слово».**

Водночас він показує, що сім'я, в якій між подружжям немає злагоди, де батьки розбещені багатством, легким життям, не може дати дітям гідного виховання (повісті «Несчастный», «Варнак»).

«Отака-то бува мати!... Де ж серце жіноче? Серце матері?.. Ох, лихо, Лишенько, дівчата! Мати стан гнучкий, високий, А серце - не мати.»

Материнські почуття жінок з народу описує Тарас Шевченко в поемі «Сон». Змальовуючи образ матері, її відданість дітям, силу її любові, Тарас Шевченко підводить до думки, що мати - це перша природна вихователька своєї дитини. Якщо мати не виконує свого природного й суспільного обов'язку, вона заслуговує осуду, як злочинниця перед власною дитиною й суспільством.

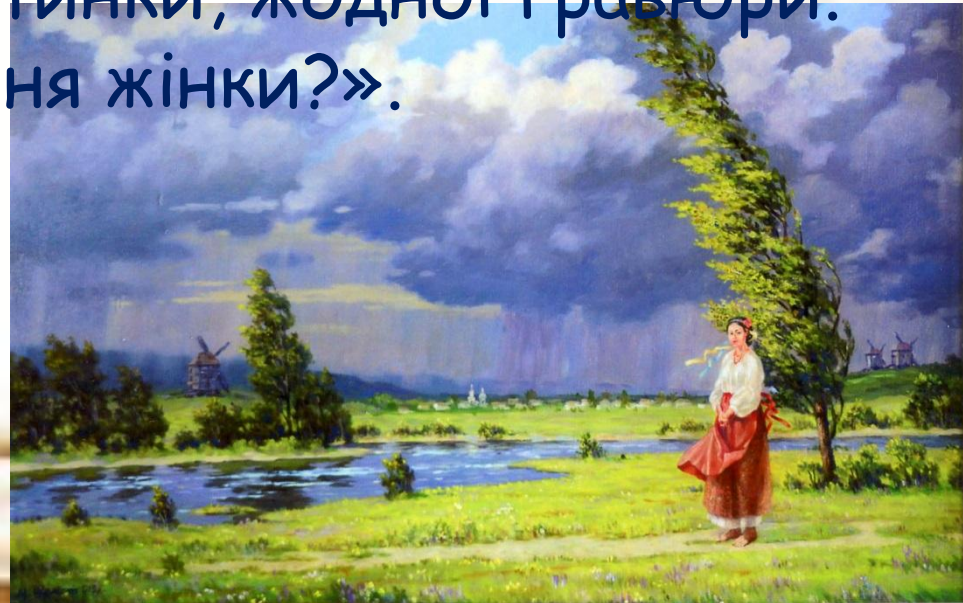

Щоб виростало покоління, підготовлене до дорослого життя, здатне розкрити закладений у ньому потенціал здібностей і талантів, сімейне виховання має далі доповнюватися суспільним. Під суспільним вихованням Тарас Шевченко розумів спілкування дітей з однолітками та дорослими, ознайомлення з навколишнім світом, працею, побутом.

Вирішального значення у формуванні особистості Тарас Шевченко надавав праці. Він з любов'ю описує дружні, міцні сім'ї, що найчастіше складаються у простих людей, які живуть із своєї праці. У цих сім'ях у взаєминах між подружжям та дітьми відчувається теплота, духовна близькість, взаємоповага й любов. У дружній сім'ї легше долати життєві негаразди. Тільки в праці людина зможе знайти справжнє задоволення. Бездіяльність і пасивність — найбільше зло.

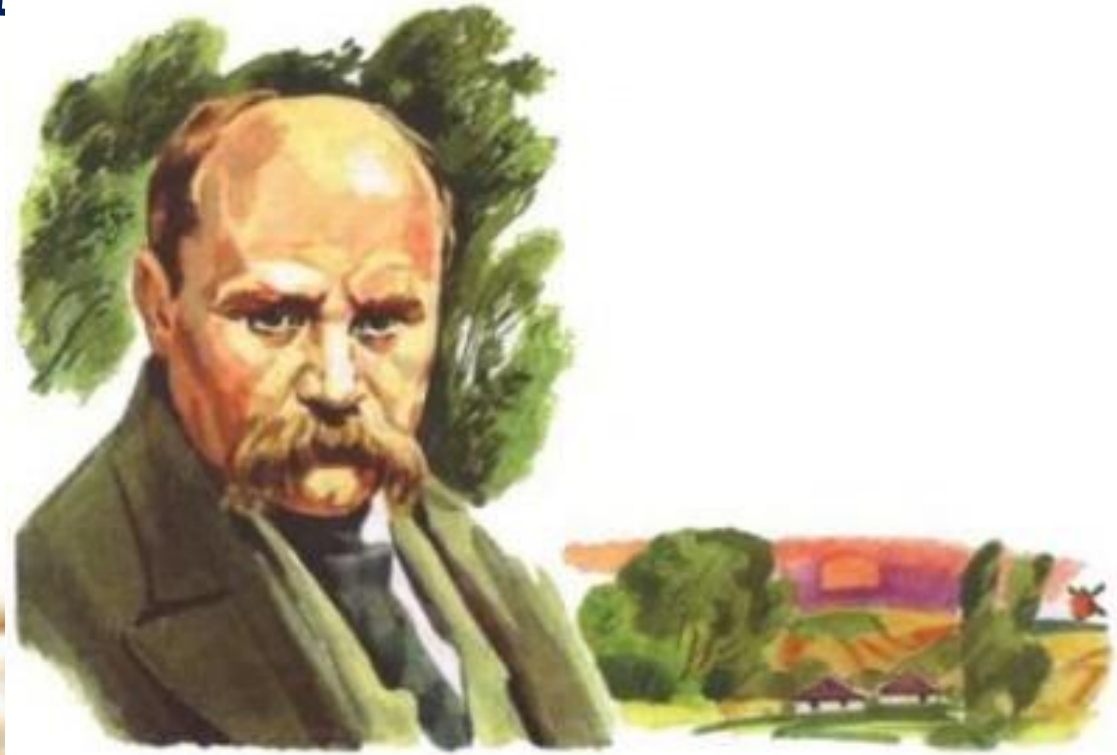
Великий Кобзар був упевнений, що навчання та виховання дітей має спиратись на рідну материнську мову, народні традиції, фольклор. Тарас Шевченко, висловлював свої зауваження, зокрема щодо естетичного виховання. Так, про Нижегородський інститут шляхетних дівчат занотував: «Усе це погано, але ось що огидно. У залах інституту, крім лав та грізного зображення самодержця, жодної картинки, жодної гравюри. Де ж естетичне виховання жінки?».

Історичні поезії Шевченка пройняті волелюбними мотивами й сприяють патріотичному вихованню молоді. Вони мали збудити національну і соціальну самосвідомість українців, протиставити їхній громадянській пасивності героїчну боротьбу предків за волю. Могутньо лунав його заклик:

«Борітеся-поборете! Смирилася душа наша, Жить тяжко в оковах! Встань же, Боже, поможи нам. Встань на ката знову. Встань же, Боже, суди землю! І судей лукавих. На всім світі твоя правда. І воля, і слава.»

Засобами художнього зображення Тарас Шевченко визначає свій ідеал виховання особистості. Це людина з багатограними знаннями і високими моральними рисами, чесна, працьовита, добра, з почуттям гідності та громадянськості, яка здатна застосовувати свої знання в житті, вміє рідити мистецтво, любити працю.

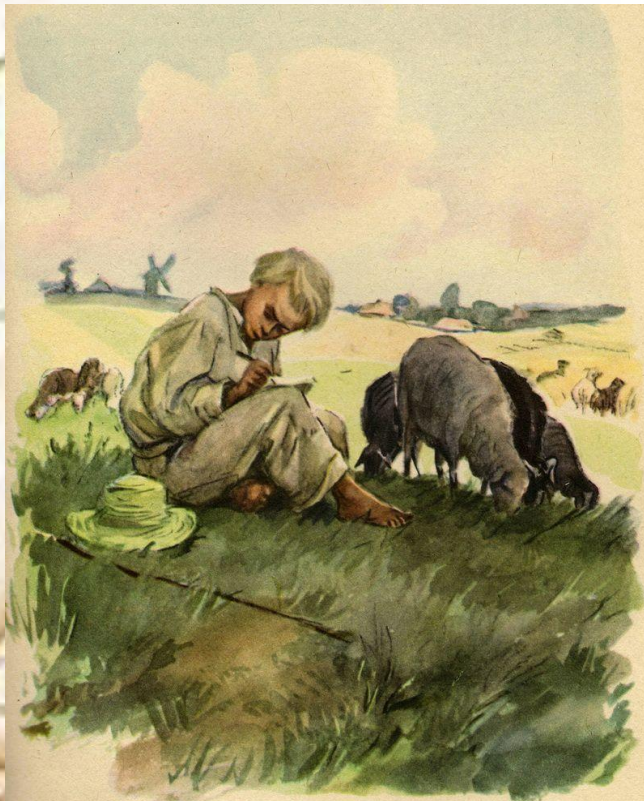

Педагогічна спадщина Тараса Шевченка адресована народу. В ній роздуми про те, як просвітити український народ, як допомогти йому вибрати кращу долю, як виховати Людину в людині.

Велика виховна сила Шевченкових творів є невичерпним джерелом у вихованні нових національно свідомих поколінь української молоді..

Шевченкове слово і ніжне, і грізне,
До нього торкнися – і біль промине.
Крізь грози й руїни народ України
Шевченковим словом гартує себе.

*У цім краю земля до неба горнеться,
А в росах світяться Тарасові сліди
В Шевченкове, і в Будище, і в Моринці
Врочисто, мов до храму увійди...*

А.Савченко